

Reguleringsmyndigheten
for energi

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 30.04.2026

Vår ref.: 202220263-24 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode for fordeling av flaskehalsinntekter fra langsiktig kapasitetstildeling

1 Vedtak

RME godkjenner forslag fra Statnett til metode for fordeling av flaskehalsinntekter fra langsiktig kapasitetstildeling etter Kommisjonsforordning (EU) 2016/1719 av 26. september 2016 om fastsettelse av retningslinjer for langsiktig kapasitetstildeling (FCA) artikkel 57 i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a¹, jf. NEM-forskriften § 2-4 annet ledd, med det innhold som fremgår av vedtaket vedlegg I.

Statnett plikter etter dette å anvende metoden som systemansvarlig og TSO dersom Statnett utsteder langsiktige transmisjonsrettigheter i henhold til FCA.

2 Beskrivelse av saken

2.1 Bakgrunn – FCA krever at Statnett legger frem metodeforslag

FCA er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene² § 1.

¹ FCA artikkel 4 nr. 5, jf. nr. 6 bokstav e, jf. artikkel 57, jf. artikkel 4 nr. 10, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd

² Forskrift 20.12.2006 nr. 1563 Forskrift om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene (Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene)

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:
www.reguleringsmyndigeten.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Formålet med FCA er å sikre at kraftprodusenter, forbrukere, kraftleverandører og andre aktører i strømmarkedet har gode nok muligheter til å sikre seg mot prissvingninger i døgnet. Prisene i døgnet kan endre seg vesentlig både på kort sikt (fra time til time) og på lang sikt. FCA inneholder krav og prinsipper som skal sikre at det er gode nok muligheter for at forbrukere, kraftleverandører og produsenter av strøm kan sikre seg mot prissvingninger.

FCA innebærer blant annet krav om langsiktige transmisjonsrettigheter, eller tilgjengeliggjøring av andre prissikringsprodukter dersom det ikke finnes tilstrekkelige prissikringsmuligheter i markedet.

FCA fastsetter detaljerte regler for etablering av en felles metode for beregning av kapasitet mellom budområder frem i tid, for eksempel på årsbasis, månedsbasis eller ukebasis. Videre inneholder FCA vilkår for tildeling av kapasitet mellom budområder i form av langsiktige transmisjonsrettigheter, herunder vilkår for den felles europeiske plattformen for auksjonering av slike rettigheter, samt regler for gjenkjøp og videresalg.

FCA inneholder krav om at Statnett skal utarbeide forslag til nærmere angitte metoder og legge disse frem for RME. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med andre TSOer³. Det følger av FCA hvilke metoder som skal utarbeides i samarbeid med andre TSOer, herunder hvilke som skal utarbeides i samarbeid med andre TSOer i relevante kapasitetsberegningsregioner⁴ eller andre angitte konstellasjoner, og hvilke som skal utarbeides i samarbeid med alle andre TSOer i EØS.⁵

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven,⁶ jf. FCA artikkel 4, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som Statnett skal utarbeide og legge frem for RME for godkjenning, er forslag til metode for fordeling av flaskehalsinntekter fra langsiktig kapasitetstildeling, jf. FCA artikkel 57.

Statnett utsteder per i dag ikke langsiktige transmisjonsrettigheter for norske budområdegrensener. Metoden for fordeling av flaskehalsinntekter fra langsiktig kapasitetstildeling, jf. FCA artikkel 57 vil derfor ikke komme til anvendelse for Statnett i dag. Dette utdypes nærmere i punkt 4.2.

2.2 Statnetts oversendelse av metodeforslaget til RME

Den 20. oktober 2022 mottok RME forslag til metode for fordeling av flaskehalsinntekter fra langsiktig kapasitetstildeling fra Statnett i henhold til FCA artikkel 57, jf. artikkel 4 nr. 1.

Metoden er utviklet av Statnett i samarbeid med alle TSOer i EØS.

³ «TSO» er en forkortelse for «Transmission System Operator». Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

⁴ Også omtalt som «kapasitetskalkuleringsregioner»

⁵ Island og Liechtenstein deltar ikke i dette

⁶ Lov 29. Juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

2.3 Metodeforslagets innhold

Formålet med forslaget er å fastsette en felles, harmonisert metode for hvordan flaskehalsinntekter fra langsiktig kapasitetsallokering skal beregnes og fordeles mellom involverte TSO-er. Dette innebærer å definere hvordan langsiktige flaskehalsinntekter skal beregnes og samles inn, å fastsette regler for fordeling av inntektene på budområdegrenser, herunder mellom land, og å fastslå løsninger som fungerer både under den flytbaserte og koordinerte NTC-metodikken.

Bestemmelsene gjelder kun for budområdegrenser og land hvor det er innført langsiktige transmisjonsretter (LTTReR).

Fordelingsnøkkelen for flaskehalsinntektene fra LTTReR bestemmes av den forholdsmessige andelen av flaskehalsinntekter fra døgnmarkedet i det aktuelle markedstidsintervallet. Selve fordelingen av flaskehalsinntekter blant involverte land etter FCA baseres dermed på tilsvarende fordelingsmekanismer som i metoden for fordeling av flaskehalsinntekter etter CACM.

2.4 RMEs anmodning til ESA

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 3. mars 2023 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.⁷

2.5 RMEs forhåndsuttalelse til ESAs utkast til beslutning

Med det formål å ta hensyn til RMEs synspunkter i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d punkt (iv), ba ESA den 22. september 2025 om innspill fra RME til ESAs utkast til beslutning.

I uttalelsen datert den 6. oktober 2025 bemerket RME at forslaget støtter opp under målet i EØS-avtalen om å oppnå et homogent regelverk i EØS basert på felles regler. RME vurderte at forslaget oppfyller kravene i artikkel 57 i FCA, ettersom den tar hensyn til metoden for fordeling av flaskehalsinntekter etter artikkel 73 i CACM. RME påpekte videre at metoden bidrar til målene for tildeling av fremtidig kapasitet i samsvar med målene fastsatt i artikkel 3 i FCA.

RME var positive til de tilpasninger som ESA har fastsatt for å reflektere det relevante rettslige rammeverket i FCA og tredje energimarkedspakke, slik dette er innlemmet i EØS-avtalen. Vi oppfattet at ESAs tilpasninger er nødvendige og hensiktsmessige for å sikre en homogenisert tilnærming.

⁷ Jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

2.6 ESAs beslutning

ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 3. desember 2025. Innholdet i ESAs beslutning er i stor grad det samme som det RME sluttet seg til gjennom vår forhåndsuttalelse. RME bemerker at ESA har foretatt endringer i artikkel 6 i metoden i etterkant av at ESAs utkast til beslutning var på høring hos RME. Denne endringen vil bli nærmere omtalt i punkt 4.2 under.

3 Regelverk som ligger til grunn for vedtaket

3.1 Grensehandelsforordningen og FCA

FCA og forordning (EF) nr. 714/2009 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene (grensehandelsforordningen) er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede rammer etter FCA

Formålet med FCA er ifølge FCA artikkel 3 å

- a) fremme effektiv langsiktig handel med utvekslingskapasitet mellom budområder med langsiktige muligheter for finansiell risikohåndtering mellom budområder for markedsdeltakere.
- b) optimalisere beregningen og tildelingen av langsiktig utvekslingskapasitet mellom budområder.
- c) sørge for ikke-diskriminerende tilgang til langsiktig utvekslingskapasitet mellom budområder.
- d) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSO-er, Byrået, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere.
- e) ta hensyn til behovet for en rettferdig og velordnet langsiktig kapasitetstildeling og velordnet prisdannelse.
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger om langsiktig kapasitetstildeling.
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnettet for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen.

Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene gjennomfører Norges EØS-rettslige forpliktelser. FCA skal derfor tolkes i lys av grunnleggende EØS-rettslige tolkningsprinsipper som prinsippet om EØS-konform tolkning og homogenitetsprinsippet.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget. Dette følger blant annet av FCA artikkel 57, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Herunder krever FCA artikkel 4 nr. 8 at forslaget inneholder en anbefalt tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for FCA.

Godkjenning

Forslag til metode for fordeling av flaskehalsinntekter fra langsiktig kapasitetstildeling etter FCA artikkel 57 skal vurderes av RME for eventuell godkjenning. I den forbindelse skal RME koordinere sin vurdering av forslaget med alle relevante reguleringsmyndigheter i EØS⁸.

Etter å ha vurdert forslaget, kan RME henvise metodeforslaget til ESA etter FCA artikkel 4 nr. 10.⁹

3.2 NEM-forskriften

Det følger av NEM-forskriften § 2-4 annet ledd at RME skal sørge for at beslutninger truffet av ESA i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 blir gjennomført i Norge i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

3.3 Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a skal reguleringsmyndigheten ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne relevante metoder.¹⁰

4 Begrunnelse for vedtaket

4.1 De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor Statnetts frist for utarbeidelse av forslaget.

⁸ Jf. FCA artikkel 4 nr. 5, jf. nr. 1, jf. nr. 6 bokstav e, jf. nr. 10,

⁹ Jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 50 og EØS-komiteens beslutning nr. 205/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

¹⁰ Om system- og balansetjenester, planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet, som bruk av standardvilkår, den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehals i overføringsnettet, samt utøvelsen av systemansvaret.

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 3. mars 2023 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.¹¹ ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 3. desember 2025.

RMEs vurdering, vår beslutning om å rette en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget, samt ESAs beslutning rettet mot RME om metodeforslaget, overholder gjeldende rammer for slike vurderinger og beslutninger.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

4.2 Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at metodeforslaget oppfylder kravene i FCA artikkel 57 ved at forslaget innenfor de gjeldende rammer fastsetter metode for fordeling av flaskehalsinntekter fra langsiktig kapasitetstildeling.

Forslaget er i tråd med målet om effektiv langsiktig drift og utvikling av transmisjonssystemet og kraftsektoren i henhold til FCA artikkel 3(g), da flaskehalsinntekter viser at det er knapphet på overføringskapasitet mellom områder og at muligheten for å handle over grenser har en verdi for markedsaktørene.

Videre bidrar metodeforslaget til å oppfylle målene angitt i FCA artikkel 3(c) og 3(d) ved å fastsette objektive kriterier og løsninger for fordeling av flaskehalsinntekter som skal brukes av alle berørte TSOer. Forslaget støtter i tillegg opp under målet om optimalisering av langsiktig kapasitetsallokering, jf. FCA artikkel 3(b), ved å ta hensyn til resultatene fra metoden for langsiktig kapasitetsberegning i samsvar med artikkel 10 i FCA og artikkel 21 i CACM.

RME vurderer videre at forslaget oppfylder kravene i artikkel 57 i FCA, ettersom den tar hensyn til metoden for fordeling av flaskehalsinntekter etter artikkel 73 i CACM.

Oppsummert vurderer RME at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i FCA. Innholdet er i tråd med regelverkets rammer for metoden. Alle prosessuelle krav er overholdt. Kravene til metoden etter energiloven og forskrift om elektrisk kraft over landegrensene, herunder FCA, er dermed oppfylt.

Ved sin behandling av metodeforslaget, foretok ESA enkelte tilpasninger som fremgår av ESAs beslutning rettet mot RME av den 3. desember 2025. Metodeforslaget med ESAs tilpasninger fremgår av vedlegg I.

Som nevnt i punkt 2.6 registrerer vi at ESA har endret artikkel 6 i metoden i etterkant av at ESAs utkast til beslutning var på konsultasjon hos RME. Artikkel 6 gjelder publisering og implementering, og begge ledd er endret.

¹¹ Jf. FCA artikkel 4. nr. 10, jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 50, jf. EØS-komiteens beslutning nr. 205/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d.

Vi oppfatter at endringen av artikkel 6 nr. 1 om godkjenning og publisering kun er klargjørende og språklig redigering. Endringen i artikkel 6 nr. 2 klargjør at metoden først skal implementeres etter at den er godkjent i tråd med bestemmelsen i artikkel 6 nr.1, på tidspunktet for implementering av metoden for langsiktig kapasitetsberegning etter FCA art 10.

Endringen av artikkel 6 nr. 2 presiserer implementeringsfristen for Statnett, i tråd med prosessen beskrevet i EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d punkt (i). Endringen presiserer at Statnetts plikt til å implementere metoden først inntre når RME har fattet en beslutning som gjennomfører metoden i norsk rett. RME vurderer at endringen er en god klargjøring av Statnetts forpliktelse.

Hverken endringene i artikkel 6 eller ESAs øvrige tilpasninger endrer det materielle innholdet i metoden.

Langsiktige transmisjonsrettigheter (LTTRe) er et tiltak som en reguleringsmyndighet kan be en TSO om å innføre, dersom det ikke finnes tilstrekkelige prissikringsmuligheter i markedet. Alternativt kan reguleringsmyndigheten be TSOen om å gjøre tilgjengelig andre prissikringsprodukter. Det følger av FCA artikkel 30.

Statnett utsteder per i dag ikke langsiktige transmisjonsrettigheter for norske budområdegrenser. I Norden er de vanligste produktene for prissikring systempriskontrakter og EPAD kontrakter (Electricity Price Area Differentials). RME påla Statnett i vedtak av 16. februar 2024 å utrede alternativer for prissikring i norske budområder. Videre godkjente RME auksjoner av EPAD-kontrakter mellom norske budområder som tiltak etter FCA artikkel 30 den 19. mars 2025.

Metoden for fordeling av flaskehalsinntekter fra langsiktig kapasitetstildeling vil derfor ikke komme til anvendelse for Statnett i dag. Dersom dette skulle endre seg, ved at Statnett innfører langsiktige transmisjonsrettigheter for norske budområder, vil Statnett måtte anvende metoden etter FCA art. 57.

Etter dette er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes med det innhold som fremgår av vedlegg I.

4.3 Godkjenningens form

RME finner at innholdet i godkjenningen er bestemmende for rettigheter eller plikter til private rettssubjekter, i dette tilfellet Statnett. RMEs vurdering er følgelig at metoden bør godkjennes ved enkeltvedtak rettet mot Statnett.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Taryn Ann Galloway

Seniorrådgiver

Godkjent av Inger Cathrine Bugge
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda .
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.

Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>